OPLEGNOTITIE

Ecologische quickscan Haule

		Kenmerk:	20241630/not01
Auteur :	[redacted]	Versie:	1
Vrijgave :	[redacted]	Datum:	12 december 2024

Aanleiding

Aan de Dorpstraat te Haule, gemeente Ooststellingwerf, provincie Friesland, zijn aan de westzijde van de oprit naar nummer 14 twee woningen voorzien. In Figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1. *Ligging plangebied (rood omlijnd). Bron: topotijdreis.nl*

Op 13 september 2022 is voor dit plangebied een het veldwerk voor een ecologische quickscan uitgevoerd onder de Wet natuurbescherming. In december 2022 zijn deze gerapporteerd (ATKB/Buro Bakker 2022. Quickscan Wet natuurbescherming Dorpsstraat Haule. Kenmerk 20221105, in opdracht van Woningstichting Actium). Op 1 januari 2024 is deze wet opgegaan in de Omgevingswet. Nu het project binnenkort tot uitvoering komt, is een analyse nodig of de conclusies van deze quickscan ook gelden onder de Omgevingswet. In deze notitie wordt ingegaan op de belangrijkste wijzigingen binnen de Omgevingswet ten opzichte van de Wet natuurbescherming en de consequenties voor de conclusies van deze quickscan.

Omgevingswet vs Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingevoerd. Deze wet bundelt 26 wetten, waaronder de Wet natuurbescherming, naar één wet voor de fysieke leefomgeving. De invoering van de Omgevingswet leidt tot wijzigingen in de aanpak van toetsing aan de natuurwetgeving. Deze wijzigingen worden in onderstaande tekst beknopt besproken.

Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

De Omgevingswet zelf bestaat uit algemene regels, waaronder de algemene zorgplicht en een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten (ingrepen) met schadelijke gevolgen voor beschermde waarden te mogen verrichten. Een nadere uitwerking van de algemene regels van de Omgevingswet vindt plaats in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's), waarbij in dit kader het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) het belangrijkst is. Hierin is een uitwerking gegeven van het toetsingskader voor activiteiten met eventueel schadelijke gevolgen. In het geval van soortenbescherming wordt gesproken van 'flora- en fauna-activiteiten'.

Flora- en fauna-activiteiten (soortenbescherming)

In de basis blijft de wijze van toetsing ten opzichte van de Wet natuurbescherming onveranderd. Wel is er een wijziging in nummering van wetsartikelen en terminologie. Zo is er nu sprake van een aanvraag van een omgevingsvergunning in plaats van een ontheffing en spreekt de wet van schadelijke gevolgen voor beschermde soorten in plaats van negatieve effecten.

De belangrijkste wijziging ten opzichte van de Wet natuurbescherming is de *specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten*. Daarnaast zijn per 1 januari 2024 geldende *provinciale vrijstellingen van nationaal beschermde soorten* van belang. Deze worden hieronder besproken.

Beschermde soorten

De lijst van beschermde soorten (waarvoor bij schadelijke handelingen een vergunningplicht geldt) blijft ten opzichte van de Wet natuurbescherming ongewijzigd. Wel kunnen er per provincie afwijkende lijsten gelden op het gebied van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels en vrijstellingen voor het opzettelijk vernielen en beschadigen van vaste verblijfplaatsen van nationaal beschermde soorten. Deze afwijkende lijsten zijn gepubliceerd in de provinciale omgevingsverordeningen die per 1 januari 2024 geldend zijn.

Specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal)

De specifieke zorgplicht bepaalt dat iedereen die activiteiten uitvoert die nadelige gevolgen op plant- en diersoorten kunnen hebben, deze nadelige gevolgen zoveel mogelijk moet voorkomen, beperken of ongedaan maken. De specifieke zorgplicht staat los van de vergunningplicht bij schadelijke gevolgen op beschermde soorten.

De specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten (uitgewerkt in art. 11.27, 2e lid Bal) geldt voor de volgende soorten:

- alle van nature in Nederland in het wild levende vogels inclusief de geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten (conform Vogelrichtlijn);
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX van het Bal of in de Rode lijsten en
- voor bovengenoemde soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

In de praktijk betekent dit een aanvulling op de soorten die normaal gesproken in een toetsing onder de Wet natuurbescherming werden betrokken. Dit zijn onder meer soorten die onder de oude Flora- en faunawet vielen, zoals kleine modderkruiper en bittervoorn, maar ook enkele algemene kikker- en muizensoorten. Daarnaast vallen alle planten en dieren die vermeld staan op de Rode lijst van bedreigde soorten onder de specifieke zorgplicht.

De specifieke zorgplicht bepaalt dat voorafgaand aan de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn voor aanwezigheid van bovengenoemde soorten. Als deze aanwijzingen er zijn, dient op basis van objectieve gegevens vastgesteld te worden of nadelige gevolgen op de staat van instandhouding kunnen worden uitgesloten. Dit kan zowel de landelijke staat van instandhouding betreffen als die van een (lokale) populatie. Wanneer gevolgen hierop niet zijn uit te sluiten, dienen passende preventieve of herstelmaatregelen getroffen te worden om deze nadelige gevolgen te voorkomen. Dergelijke maatregelen horen in verhouding te staan tot de aard en omvang van de ingreep en de effecten. Hierbij is er tevens de verplichting om na te gaan of deze maatregelen de beoogde effecten hebben.

De formulering van deze specifieke zorgplicht is in de wet zodanig uitgewerkt dat strafrechtelijke handhaving ervan mogelijk is. Wanneer bij een ingreep of activiteit de specifieke zorgplicht niet of onvoldoende is toegepast, kan dit een reden zijn voor het indienen van een bezwaar.

Houdbaarheid van de in 2022 verzamelde gegevens

De in de quickscan gepresenteerde gegevens zijn op 13 september 2022 verzameld. Voor de Omgevingswet geldt dat dergelijke gegevens drie jaar geldig zijn, tenzij het biotoop binnen het plangebied dusdanig wijzigt dat deze gegevens niet meer representatief zijn. Omdat het onderzoeksgebied eind 2024 nog steeds ongewijzigd is, is het uitgangspunt dat de voor de quickscan verzamelde gegevens tot 13 september 2025 geldig zijn.

Vrijstellingen nationale soorten provincie Fryslân

Provincies hebben de bevoegdheid om via een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling. In het geval van de provincie Fryslân worden de volgende nationaal beschermde soorten vrijgesteld (bron: gewijzigde omgevingsverordening, 25 september 2024):
Aardmuis, bosmuis, dwergmuis, ondergrondse woelmuis, rosse woelmuis, veldmuis, woelrat, dwergspitsmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, steenmarter, haas, konijn, ree, vos, egel, bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker.

Consequenties voor de gegevens in de quickscan

De in de quickscan benoemde nationaal beschermde soorten vallen alle onder de provinciale vrijstelling. De conclusie hierover in de quickscan verandert daardoor niet.

Specifieke zorgplicht

In de quickscan zijn de mogelijke gevolgen van de ingreep op beschermde soorten flora en fauna besproken. Daarnaast kan het project gevolgen hebben voor soorten die onder de specifieke zorgplicht vallen.

In het plangebied komen alleen habitats voor die hoogstens leefgebied bieden aan algemene soorten flora en fauna, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Dit blijkt ook uit het in de quickscan gepresenteerde bronnenonderzoek.
Nadelige gevolgen van de beoogde ingrepen op soorten die onder de specifieke zorgplicht vallen, zijn niet aan de orde en vervolgstappen hiervoor zijn niet nodig.

Conclusie

De gegevens uit de in september 2022 opgestelde quickscan soortbescherming zijn geldig tot 13 september 2025; drie jaar nadat deze zijn verzameld.

De conclusies van de onder de Wet natuurbescherming opgestelde quickscan van september 2022 veranderen niet ten opzichte van de Omgevingswet.

De onder de Omgevingswet gewijzigde provinciale vrijgestelde nationaal beschermde soorten leiden niet tot een gewijzigde conclusie.

Een toetsing aan de onder de Omgevingswet vallende specifieke zorgplicht leidt niet tot vervolgstappen en staat het beoogde project niet in de weg.